

„Domnívám se, že dosažení 20% hranice spotřeby elektřiny z kogenerace je velice reálné,“

uveď v rozhovoru pro časopis All for Power Ing. Michal Rzyman, jednatel a generální ředitel společnosti ČEZ ESCO, a.s. a ČEZ Energo, s.r.o.

Michal Rzyman (28. 11. 1974)

Vystudoval VŠB – Technickou univerzitu Ostrava (Ekonomická fakulta). Mezi roky 2002 – 2004 pracoval pro Severomoravskou energetiku, a.s., mezi roky 2004 až 2008 působil na ČEZ Logistika, s.r.o. jako jednatel a ředitel úseku Nákup. V letech 2008 až 2010 byl jednatelem a generálním ředitelem ČEZ Energetické služby s.r.o. Od 1. ledna 2011 pracuje v ČEZ Energo, s.r.o. jako jednatel a generální ředitel a od roku 2015 ČEZ ESCO, a.s., taktéž jako jednatel a generální ředitel.

Vaše společnost již realizovala 95 kogeneračních jednotek v celé ČR s celkovým instalovaným elektrickým výkonem 62,514 MWe. Jaký mají tepelný výkon?

Celkový instalovaný tepelný výkon překročil hranici 161 MWt. Více než 140 MWt se na tomto čísle podílí samotná společnost ČEZ Energo, zbytek připadá na dceřinou společnost TI Energo, která však k 1. 11. 2015 nafúzovala do ČEZ Energo. Podrobnější informace jsou k dispozici na <http://www.cezenergo.cz/cs/kontakty/provozovny-cez-energo.html>

Vysílá nebo nevysílá podle vás současná vláda jasné signály o tom, kde se bude vyvíjet trh v oblasti kogenerace?

Kogenerace vnímaná jako kombinovaná výroba elektřiny a tepla (KVET) není v naší zemi žádnou novinkou, prakticky v určité podobě funguje v naší energetice už několik desetiletí. Příkladem mohou být teplárny zásobující v rámci soustav zásobování teplem lokality velikosti sídlišť, ale i městských celků. Dle Teplárenského sdružení České republiky pokrývá KVET téměř 2/3 dodávek ve zmíněných soustavách.

Výrazný posun vnímáme i v Evropě. Podle některých prognóz by mohlo během několika let až 25 % vyrobené elektřiny pocházet z kogeneračních jednotek. V českém prostředí upravuje podmínky pro rozvoj kogenerace zejména zákon č.180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny

z obnovitelných zdrojů energie. Konkrétní výši podpory stanovuje každoročně prostřednictvím cenové vyhlášky Energetický regulační úřad.

Jasně deklarovaná pozice kogenerace v Aktualizované státní energetické koncepci a současně i výsledky, které na českém trhu dosáhla za téměř 5 let fungování při rozvoji kogenerační výroby naše společnost, nám dávají důvod k optimismu.

Jaký je podle vás celkový potenciál ve výrobě elektrické energie a tepla z kogenerace v ČR?

Kogenerační jednotka je moderním ekologickým zařízením, které dosahuje téměř 90% účinnosti ve využití primárního paliva. V posledních letech statistiky ERÚ hovořily o celkovém objemu kogenerační výroby pokrývající cca 14–15 % netto spotřeby v ČR. Pokud se podíváme do Aktualizované energetické koncepce, domnívám se, že dosažení 20% hranice je velice reálné.

ČEZ Energo hodlá být jedničkou na trhu kogenerace. Do jakého časového horizontu hodláte dosáhnout plánovaného výkonu 200 MWe?

Jako hlavní cíl jsme si skutečně stanovili dosažení této mety. Podle tempa, jakým se zatím pohybujeme, by to mohlo být zhruba v řádu jednotek let. Pro nás však v této fázi není ani tak důležité, kdy k tomu dojde, ale v jakých oblastech se nám podaří získat nové zákazníky a co to bude znamenat pro budoucí expanzi firmy. Mám na mysli odvětví a lokality, kde nám dobré reference pomohou přesvědčit o kvalitě a přínosu našich služeb i další partnery.

Ve vazbě na nově definované cíle celé Skupiny ČEZ je pro nás klíčové, že ČEZ Energo ideálně zapadá do nově vzniklého konceptu ČEZ ESCO. Je jasné, že celá česká energetika se po vzoru té evropské bude ubírat cestou postupné decentralizace a my jako zavedený subjekt na trhu chceme být jedním z hlavních tahounů.

Nejobvyklejším modelem je, že ČEZ Energo kogenerační jednotky na vlastní náklady nainstaluje a spolehlivě provozuje. Zákazníkovi pak prodává teplo levněji, než za kolik by si ho vyrobil ve vlastním zařízení, které je mnohdy zastaralé a potřebovalo by investičně náročnou modernizaci. Ta díky kogenerační jednotce není potřeba, a proto zákazník může ušetřené finanční prostředky investovat jinde.

V čem podle vás zaostáváme v rozvoji kogenerace za zeměmi, které byly stejně jako my ještě nedávno součástí tzv. východního bloku?

S tímto tvrzením si dovolím nesouhlasit. Musíme vycházet z podmínek, ze kterých jednotlivé země a jejich energetiky vycházejí. Ta naše má jednoznačně výhodu v pestrém a vyváženém mixu zdrojů založeném na stabilních klasických

zdrojích doplňovaných ve stále větší míře výrobami s lokální spotřebou. Tzv. malá energetika má oproti té „velké“ výhodu rychlého rozvoje. Naším cílem je přispět k tomu, aby Česká republika byla uznávaným expertem v oblasti kogenerace.

ČEZ Energo je společným podnikem ČEZ a Tedom. Předpokládám, že všechny nainstalované kogenerační jednotky jsou vybaveny jednotkami této firmy? O alternativě nepřemýšlíte?

Našeho partnera do společného podniku jsme před založením joint venture společnosti pečlivě vybírali a kvalita řešení v podobě trhem prověřených projektů pro nás byla naprosto zásadní. Je na místě asi říci, že jsme nehledali technologickou firmu – výrobce, ale společnost, která má zkušenosti s instalací ale hlavně následným provozem kogeneračních jednotek. Tedom vložil do základního kapitálu společnosti 17 provozovaných lokalit s instalovaným výkonem cca 12 MWe. Společně dosažené výsledky nás utvrdily v tom, že šlo o správné rozhodnutí. Skutečnost, že je Tedom společníkem ho nikterak nepřerušuje coby výhradního dodavatele technologií. ČEZ Energo je sektorovým zadavatelem a kogenerační jednotky nakupuje v souladu s platnou legislativou upravující tuto oblast.

Z kolika procent jsou vaše kogenerační jednotky instalovány ve vašich systémech CZT a z kolika procent jde o vložené zdroje do kotelen obchodních partnerů?

V systémech CZT ve vlastnictví Skupiny ČEZ je instalováno cca 10–15 % našeho výkonu. Naším záměrem je budování sítě malých vysokoúčinných a dálkově říditelných zdrojů kombinované výroby elektřiny a tepla. O decentralizovanou výrobu elektřiny a tepla je zájem zejména mezi obcemi a městy, které v ní vidí budoucnost energetiky. Ale poptávka roste také v průmyslovém sektoru. Navíc se jedná o aktivitu, která je kvůli své obecné prospěšnosti, kdy přispívá ke snižování emisí oxidu uhličitého, k úspoře distribučních a přenosových ztrát a zejména svojí řízenou výrobou ke stabilitě elektrizační soustavy, aktivně podporována Evropskou Unií. Jde o součást našeho podnikání, které se aktivně věnujeme a budeme ji i nadále rozvíjet.

Vašimi zákazníky nejsou, pokud jsem si dobře všiml, domácnosti. Toto není vaše cílová skupina – proč?

Společnost ČEZ Energo se zatím zaměřuje na výkony, které se do samostatných domácností samozřejmě nehodí. Domácnosti však mezi našimi zákazníky nechybí, ale stávají se jimi zprostředkovaně díky našemu servisu bytovým družstvům, CZT a větším celkům.

Kogenerační jednotka je moderním ekologickým zařízením, které dosahuje téměř 90% účinnosti ve využití primárního paliva - ilustrační foto

V blízké budoucnosti bych měla společnost ČEZ Energo zprovoznit v pořadí 100. kogenerační jednotku instalovanou u českých zákazníků - ilustrační foto

Novým konceptem ČEZ ESCO chceme nabídnout velkým zákazníkům, firmám, komplexní službu. Tedy postarat se o jejich energetické hospodářství i včetně toho, že jim jako nejlepší řešení pro zvýšení efektivity a dosažení úspory navrhne náhradu stávajícího zdroje elektrické či tepelné energie, pravděpodobně malou kogenerační jednotkou nebo obnovitelným zdrojem. Mohou to být i další úsporná řešení, kupříkladu modernizace a optimalizace osvětlení, elektrických zařízení atd. A to vše jim nejen postavíme, ale i bychom jim měli zabezpečit financování. Především však se následně o toto zařízení, včetně rozvodů budeme po všech stránkách starat. Zákazník se bude starat jen o to, kolik ušetří, vše ostatní je na nás, včetně naplnění všech legislativních

a administrativních požadavků. Vedle způsobu financování metodou EC (Energy Contracting), kdy zákazník bude investici postupně splácet v ceně energie jemu z nového zařízení dodané, budeme nabízet také realizaci projektů formou EPC (Energy Performance Contracting), kdy investice do úsporného opatření je průběžně splácena z vyvolané úspory provozních nákladů na energii, za jejichž výši ručíme.

Realizovali jste i dodávky jednotek do Vrchlabí. Jak hodnotíte tento projekt?

V lokalitě Vrchlabí jsou v provozu celkem 3 kogenerační jednotky, které zásobují teplem CZT, areál společnosti NKTC a současně fungují v rámci tzv. smart regionu Vrchlabí. Letos

probíhá komplexní testování celého projektu a na konkrétní výstupy si tedy ještě několik měsíců budeme muset počkat. Už teď ale můžu říci, že nasazení kogeneračních jednotek splnilo naše očekávání a představy o jejich přínosu pro fungování celého systému zásobování, např. v době tzv. ostrovního provozu. Například kogenerační jednotka v kotelně Žižkova ve Vrchlabí umí ze zemního plynu vyrobit elektřinu a teplo pro stovky obyvatel místního sídliště Liščí kopec. Přesvědčit se o tom může konečně každý prostřednictvím virtuální prohlídky na <http://virtualni prohlidky.cez.cz/cez-vrchlabi/>

Jaké jsou nejčastější požadavky například průmyslových podniků na kogenerační jednotky a na vás jako dodavatele?

Nabízíme zejména kogenerační technologie založené na zemním plynu, se spalovacími motory ve výkonovém rozsahu od 100 kW do několika MW. Zákazníci mají zájem především o posouzení technického stavu svého energetického hospodářství a navržení optimálního řešení, oceňují také naši schopnost obměny svého energetického zařízení bez nutnosti vlastních finančních investic a provozování zařízení s převzetím odpovědnosti za navržené řešení.

Na letošní konferenci Cogen 2015 přednášel pan Poukar z vaší společnosti, který hovořil o KČJ s technologickým využitím tepla... Tato jednotka je nějakou novinkou, kterou hodláte někde aktuálně nasadit?

Záleží vždy na podmínkách v konkrétní lokalitě. V tomto případě jde zatím spíše o doplňkovou záležitost, která demonstruje širokou paletu našich možností. V případě požadavku klientů jsme však toto řešení schopni nasazovat do nových lokalit.

Jaká je poslední realizovaná reference vaší firmy v Česku a na jakém právě pracujete?

Opět bych spíše vyzdvihl plošný charakter našeho působení na českém trhu. V blízké budoucnosti bychom měli zprovoznit v pořadí 100. kogenerační jednotku instalovanou u našich českých zákazníků. Jako modelové příklady ideálního nasazení bych nominoval jak zmiňované Vrchlabí, tak třeba instalaci kogenerační jednotky v Teplárně Vítkovice. Zařízení o elektrickém výkonu 2 × 1560 kW_e a tepelném výkonu 2 × 1887 kW_t zde zajistilo roční snížení emisí prachu o 8 tun, oxidů síry o 240 tun, oxidů dusíku o 160 tun, CO o 20 tun a CO₂ o 80 tisíc tun. Výrazně poklesla také hluková zátěž nejbližšího okolí Teplárny Vítkovice, zejména Vítkovické nemocnice.

Je vaší ambicí expandovat se svými službami do ciziny?

V tuto chvíli tuto možnost analyzujeme. Okolní trhy mají svoje specifika, ale je vysoce pravděpodobné, že i na těchto trzích budou ve střednědobém horizontu provozovány kogenerační jednotky s naším logem.

(čes)